

Programa 2004-2007

Una educació
per a la Catalunya
del segle XXI

01

Presentació

02/03

02

Objectius generals del Programa 2004-2007

04/05

03

Una escola catalana innovadora i de qualitat per a tothom: una educació per a la igualtat, el progrés i la cohesió social

06/09

04

Desenvolupament de la gestió autònoma, participativa, democràtica i responsable dels centres escolars de la Generalitat de Catalunya

10/13

05

Una planificació de l'oferta educativa per a les necessitats actuals i futures del nostre país

14/15

06

Una xarxa educativa sostinguda amb fons públics de qualitat i compromesa socialment i educativament

16/19

07

Un professorat laboralment reconegut, professionalment qualificat i socialment compromès

20/23

08

La formació professional i la formació de persones adultes

24/29

09

Una política educativa de proximitat a la ciutadania i de serveis a l'alumnat i a les famílies

30/33

L'Acord per a un Govern catalanista i d'esquerres a la Generalitat de Catalunya situa l'educació com a prioritat central d'aquest Govern i fixa com a objectiu principal del nostre sistema educatiu la millora de la seva qualitat per tal de garantir, en l'àmbit de la societat del benestar i de la igualtat d'oportunitats, uns objectius mínims comuns a tota la ciutadania que permetin la participació efectiva i democràtica i una formació adequada als reptes que tenim plantejats com a societat. Així, el Govern entén l'educació com un bé públic que cal assegurar a tothom en condicions d'igualtat i d'equitat per tal de fer possible una major igualtat i una societat més integrada i cohesionada.

L'Acord afirma, també, que l'educació pública és l'eix vertebrador del conjunt del sistema educatiu català, caracteritzat com universal, públic, gratuït, laic, democràtic, coeducatiu, científic, integrador i compensador de les desigualtats.

Finalment, es destaca el valor fonamental de la participació ciutadana en el procés educatiu com un instrument cabdal del desenvolupament social.

És clara, doncs, l'aposta del Govern de la Generalitat cap a un model d'escola inclusiva, és a dir, preocupada per l'ensenyament, l'aprenentatge, el rendiment i el benestar de tot l'alumnat, sense exclusió. Aquesta preocupació porta el Govern a orientar la seva política educativa a l'assoliment d'una bona educació per a tothom, fent que el sistema educatiu sigui capaç de donar una resposta satisfactòria a les tres funcions bàsiques que se li demanen: la cohesió social i la igualtat d'oportunitats; l'educació ètica i ciutadana de la població, i la transmissió de cultura, de coneixements científics, d'eines de treball i de capacitats que permetin a les persones esdevenir autònomes mitjançant el treball.

Altrament, una educació de qualitat per a tothom –objectiu prioritari de la política educativa– sols és possible si els centres

docents disposen d'uns recursos suficients, que no depenguin del nivell econòmic familiar i que ofereixin a totes les persones un lloc escolar de gran qualitat i unes possibilitats d'escolarització semblants. En aquest sentit, el Departament d'Educació es proposa elevar el nivell general de qualitat dels centres docents públics, entenent que es tracta d'un objectiu de caràcter estratègic que repercutirà positivament en la millora del conjunt de centres docents sostinguts amb fons públics, tot refermant el paper d'aquests com a instruments de progrés i cohesió social. Es requereix, doncs, un sistema educatiu en el qual els centres públics siguin l'eix vertebrador i que reconegui la contribució dels centres privats concertats en l'assoliment dels objectius i finalitats del nostre sistema educatiu.

L'escola privada té a Catalunya un important arrelament. Així, el sistema educatiu català ha de reconèixer el paper rellevant de l'escola privada en el seu desenvolupament i l'aportació de tots aquells centres privats que han demostrat, al llarg de la seva trajectòria, una clara voluntat de servei públic. En aquest context, l'escola privada –mitjançant el concert educatiu– ha de poder formar part de la xarxa escolar de tots els centres sostinguts amb fons públics i aportar la seva contribució activa per a acomplir les tres funcions bàsiques que atribuïm al sistema educatiu. La seva contribució a la pluralitat de la xarxa escolar sostinguda amb fons públics, per damunt de qualsevol altra consideració, ha de ser l'expressió del seu ferm compromís amb les finalitats que s'atribueixen al nostre sistema educatiu per tal de donar resposta als reptes socials i educatius que es plantegen en la Catalunya del segle XXI.

Oferir una bona educació a tothom és l'ànima de l'escola catalana. Es tracta d'un objectiu ambiciós, compatible amb el reconeixement del fet que les possibilitats d'influència de l'educació no són il·limitades, i al mateix temps irrenunciable. I és un objectiu irrenunciable perquè la bona educació és un bé social i un dret

que s'ha de garantir a tota la ciutadania, per imperatius socials i democràtics, tal com ha deixat ben establert el Consell d'Europa en assenyalar els tres grans objectius estratègics per als sistemes educatius europeus que el Departament d'Educació fa seus i envers els quals orienta aquest programa:

- Millorar la qualitat i l'eficàcia del sistema educatiu.
- Facilitar l'accés de tothom al sistema educatiu i a la formació permanent.
- Obrir l'educació i la formació a un món més ampli.

Per això, el primer objectiu de l'educació, especialment en els nivells obligatoris, és la formació integral de tot l'alumnat sense exclusions, vetllant pel seu desenvolupament intel·lectual, personal i social. En definitiva, preparar persones i ciutadans actius, participatius i solidaris.

Més enllà de la dimensió personal, l'educació és també un element fonamental per a les polítiques de cohesió i desenvolupament social. Per això, la centralitat de les polítiques educatives es basa en la capacitat de l'educació pel fet de ser alhora una eina de progrés personal i col·lectiu i, en definitiva, un instrument bàsic per a la igualtat d'oportunitats en l'accés, en les condicions d'escolarització i en els resultats.

Aquesta formació integral ha de contribuir a millorar els nivells de justícia i de cohesió social de la nostra societat. Per això, ha de ser el principal focus de la millora educativa. Es tracta d'una formació que s'ha de construir sobre els quatre pilars que expressen els nous reptes que ha d'afrontar l'educació en les properes dècades: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i aprendre a ser. En aquest marc, el català, com a llengua pròpia, esdevé un important element comú d'integració i de cohesió social.

Ara bé, la qualitat educativa s'ha de concretar, necessàriament, en les actuacions

que contribueixin a garantir una bona educació, una bona formació integral, per a tothom. Aquesta és la finalitat del Programa 2004-2007 del Departament d'Educació: comprometre públicament els grans objectius de la política educativa dels propers quatre anys. El programa és del Govern, però la seva realització es vol que sigui un repte col·lectiu per a la societat catalana, perquè la construcció d'un país més just, igualitari i cohesionat a través de l'educació i de la formació de la seva ciutadania només serà possible amb l'esforç del conjunt de ciutadanes i ciutadans.

Per això, el Programa 2004-2007 ha estat concebut com una eina de treball flexible i oberta a la participació de la societat. Un programa que estableix els objectius generals i les actuacions principals amb l'horitzó d'avançar cap a la millora de l'educació per a tota la població escolar. Uns objectius i actuacions que han de ser enriquits amb la participació dels diferents sectors de la comunitat educativa. És, doncs, un punt de partida ambiciós, però realista.

Finalment, cal destacar la importància de la participació ciutadana en el procés de construcció del sistema educatiu de què ens volem dotar pensant en les properes dècades. El Govern considera imprescindible impulsar-la en tota la seva dimensió. Segons l'Acord per a un Govern catalanista i d'esquerres, i tenint en compte les propostes de la Conferència Nacional d'Educació 2000-2002, una de les principals línies de treball del Departament d'Educació és l'assoliment d'un Pacte Nacional per a l'Educació, els acords del qual hauran de conformar el contingut de la futura Llei catalana d'educació.

Marta Cid i Pañella
Consellera d'Educació

Canvis estructurals

El Departament d'Educació impulsarà **set grans canvis** estructurals per tal d'aconseguir:

01 Una escola catalana innovadora i de qualitat: una educació per a la igualtat, el progrés i la cohesió social.

02 El desenvolupament de la gestió autònoma, participativa, democràtica i responsable dels centres educatius de la Generalitat de Catalunya.

03 Una planificació de l'oferta educativa sostinguda amb fons públics adequada per satisfer les necessitats actuals i futures d'escolarització del nostre alumnat.

04 Una xarxa integradora de tots els centres sostinguts amb fons públics de qualitat i compromesa socialment i educativament amb els reptes del segle XXI.

05 Un professorat laboralment reconegut, professionalment qualificat i socialment compromès.

06 Una formació professional que satisfaci les necessitats educatives d'una societat globalitzada i del coneixement, dins el context de la Unió Europea. Una formació de les persones adultes com a instrument clau per a la construcció de la ciutadania, la compensació de les desigualtats socials i l'assoliment d'una societat catalana cívica i moderna.

07 Una política educativa de proximitat a la ciutadania i de serveis a l'alumnat i a les famílies: coresponsabilització i cogestió educativa de les corporacions locals amb el Departament d'Educació.

Aquests canvis estructurals han de permetre, doncs, assolir els objectius generals que tot seguit s'indiquen.

Reduir el fracàs escolar.

Crear una oferta pública de 30.000 places d'escola bressol en col·laboració amb els ajuntaments.

Millorar el rendiment general de l'alumnat.

Incrementar i millorar la formació professional i l'educació permanent.

Garantir la igualtat d'oportunitats per a tothom mitjançant una xarxa de centres educatius finançats amb fons públics.

El Departament d'Educació es proposa l'objectiu d'assolir uns centres docents innovadors i de qualitat per a tothom. Amb aquesta finalitat, es contempla el repte de la innovació i de la qualitat des d'una perspectiva que té en compte la complexitat pròpia del fet educatiu, bo i considerant tots aquells elements que han de donar forma al nostre sistema.

Una escolarització de qualitat per a tothom

L'educació és un dels principals paràmetres que defineixen el grau de benestar social i de progrés d'un país. Els avenços aconseguits en els darrers 25 anys en relació amb l'escolarització de la població infantil i juvenil han estat espectaculars. Avui, a Catalunya, la població infantil i juvenil d'edats compreses entre els 3 i 16 anys té garantit un lloc escolar i es troba escolaritzada en la seva totalitat, tot i que aquesta no sigui obligatòria entre els 3 i 6 anys. Així mateix, un 98% de la població escolar d'aquestes edats es troba escolaritzada en centres sostinguts amb fons públics.

En un entorn social i econòmic com el nostre, el dret a l'educació s'ha de considerar en un sentit molt més ampli que el simple dret a un lloc escolar. El Departament d'Educació es proposa avançar en el sentit d'entendre el dret a l'educació com el dret que tenen tots els ciutadans i totes les ciutadanes a rebre una educació de qualitat. Cal assegurar, doncs, que tota la població en accedir a un lloc escolar sostingut amb fons públics ho faci amb la confiança de fer-ho a un lloc escolar de qualitat, en el marc d'un sistema educatiu integrador i inclusiu, orientat pels principis d'igualtat, equitat i cohesió social. En definitiva, el dret a l'educació ha d'incloure tant la qualitat com l'equitat del sistema.

Un sistema educatiu basat en l'equitat i la igualtat d'oportunitats

Vivim un període de constants transformacions tecnològiques, culturals i socials, amb un augment considerable de la població immigrada i amb

determinats barris amb poblacions que tenen un alt risc de marginació social. Un període en el qual prenen forma noves causes de desigualtat i exclusió que, al seu torn, produeixen noves desigualtats educatives que abasten qüestions relacionades amb el territori, l'origen social, les necessitats educatives específiques, la immigració i el gènere. Si bé les societats avançades i democràtiques han fet de la igualtat d'oportunitats una de les fites de l'acció de govern, sovint les mesures s'han limitat a qüestions relacionades amb les condicions d'escolarització. Ara bé, les diferències d'origen social, econòmic, territorial, cultural i/o de gènere són factors que determinen i limiten les expectatives que la ciutadania diposita en l'educació. Així, cal prendre en consideració que les desigualtats educatives es manifesten també en l'accés als diferents tipus d'ensenyament i en els resultats. Cal valorar acuradament la important influència d'aquestes qüestions en l'exercici efectiu del dret a l'educació per tal d'evitar-ne les conseqüències.

Per tot això, una política d'igualtat d'oportunitats exigeix emprendre un conjunt de mesures específicament adreçades als sectors socials més desafavorits i amb menors expectatives educatives. De la mateixa manera, també cal considerar altres mesures especialment adreçades a l'alumnat amb necessitats educatives especials derivades de discapacitats físiques, psíquiques o sensorials, amb l'objectiu d'integrar-lo plenament, en la mesura que això sigui possible, a la vida escolar i al mateix temps garantir-li una adequada atenció educativa. Unes mesures d'equitat educativa que tenen per objecte situar aquests sectors de població en condicions per a la igualtat i bastir uns fonaments sòlids de cohesió i progrés social.

Reducció del fracàs escolar i millora dels resultats de l'alumnat

Des d'una òptica de progrés social, per al Departament d'Educació és una fita de primer ordre aconseguir un major índex

de població que acabi els estudis obligatoris amb la titulació de graduat. I més quan els diferents indicadors referits als resultats de l'alumnat mostren que el sistema educatiu català té encara molt per millorar. En aquest sentit, cal millorar de manera molt significativa el percentatge actual d'alumnat –aproximadament un 79%– que finalitza l'educació primària havent assolit els mínims que s'estableixen en el currículum, com a pas previ que ha de permetre millorar el percentatge d'alumnat que acaba la seva escolarització obligatòria amb graduat en ensenyament secundari obligatori –aproximadament un 73%–, entenent que aquesta titulació ha de tenir un caràcter universal.

Tot i que els resultats pel que fa a l'obtenció de titulacions de secundària obligatòria entre la població jove han millorat si els comparem amb els resultats que obtenien les generacions precedents, encara som lluny de la mitjana dels països de l'OCDE.¹ És urgent, doncs, millorar aquests resultats amb una doble línia d'actuació: establint mecanismes per prevenir el fracàs escolar en l'educació primària i per reduir el fracàs instal·lat en l'educació secundària obligatòria. No hi ha dubte que l'assoliment d'aquest objectiu ha de contribuir poderosament a la cohesió i al progrés socials.

Uns centres educatius integrats en l'entorn

Cal insistir que l'escola, el sistema educatiu, no és pas l'únic agent que intervé en la cerca de la cohesió social i el bé comú. Quan allò que envolta l'escola continua essent un focus de marginació social, poca cosa pot fer-hi l'educació si la intervenció educativa no compta amb una coordinació amb la resta de polítiques socials. Així, la complexitat inherent al repte de la igualtat i la cohesió social exigeix d'emprendre accions adreçades de manera específica a l'entorn escolar. Per tal que aquestes accions siguin eficaces, caldrà una actuació coordinada i amb uns objectius comuns i compartits dels diferents agents educatius (centres docents, serveis educatius,

administracions públiques i entitats socials) que intervenen en un mateix territori.

Així mateix, cal impulsar i estimular la relació entre els centres educatius i les entitats i professionals de l'entorn, establint xarxes de col·laboració al voltant de projectes compartits.

La Inspecció d'Educació

La Inspecció és reconeguda, en la seva regulació normativa, com un factor de millora de la qualitat educativa. És, doncs, un valuós instrument de l'Administració que el Departament d'Educació es proposa potenciar. En aquest sentit, es promouran els canvis estratègics precisos perquè la inspecció pugui respondre adequadament a les noves necessitats educatives que es deriven del desenvolupament social i dels fenòmens emergents. En aquest context, cal potenciar la seva autonomia tècnica per tal de millorar el suport que dona als centres prioritzant els aspectes relacionats amb la igualtat, el progrés i la cohesió social. Cal destacar, també, el seu paper més enllà del marc de l'ensenyament i dels centres, que actua amb una visió d'entorn educatiu i dona suport al territori en col·laboració amb els ajuntaments.

Per tot això, es proposa avançar en un model professional propi que singularitzi la inspecció d'educació de Catalunya d'acord amb la singularitat del sistema educatiu català. Un model professional que, juntament amb el seguiment i la supervisió ordinaris dels centres, aprofundeixi en les funcions d'avaluació i d'assessorament per tal d'afavorir la innovació dels centres docents.

1. OCDE. Regards sur l'éducation. Les indicateurs de l'OCDE (2003).

Una escola catalana innovadora i de qualitat per a tothom: una educació per a la igualtat, el progrés i la cohesió social

03

Objectius específics

- Reduir el fracàs escolar i millorar el rendiment de tot l'alumnat i la cohesió social, amb la llengua catalana com a eix vertebrador.
- Promoure la millora general del sistema educatiu i la innovació dels centres.
- Consolidar un sistema educatiu propi integrador, compensador de les desigualtats i inclusiu.
- Millorar l'accés del conjunt de la població juvenil als ensenyaments postobligatoris de batxillerat i cicles formatius mitjançant una oferta equilibrada territorialment i una política específica d'ajuts.
- Incrementar l'oferta de places públiques de 0 a 3 anys i facilitar-ne l'accés.
- Promoure els valors del diàleg, la convivència, el respecte a les minories, la igualtat i la solidaritat, en el marc d'una societat democràtica, impulsant l'educació intercultural i la coeducació.
- Promocionar i consolidar la llengua catalana com a llengua vehicular de l'ensenyament i de comunicació als centres educatius.
- Impulsar les tecnologies de la informació i la comunicació com a suport educatiu.

Actuacions²

Amb caràcter general

- Pla per reduir el fracàs escolar i millorar el rendiment escolar i la cohesió social.
- Pla per la llengua catalana i la cohesió social.
- Pla per impulsar la llengua catalana a l'ensenyament:
  - Revisió i impuls de la immersió a l'educació infantil i primària.
  - Impuls del català com a llengua vehicular i d'ús als centres de secundària.
  - Seguiment de l'aplicació als centres docents de la Llei 1/1998, de 7 de gener, de Política Lingüística.
  - Creació del Consell assessor de la llengua catalana a l'escola.
- Creació del Servei de programes d'innovació educativa.
- Pla per la gratuïtat dels llibres de text.

Amb caràcter específic

- Programa de foment i ajuda a l'estudi (ajut al treball escolar, ajuts a les activitats complementàries i promoció dels estudis postobligatoris).
- Revisió del Pla d'acció tutorial.
- Ordenació de l'educació especial (regulació de les unitats de suport a l'educació especial, transformació parcial dels centres d'educació especial en centres de recursos d'educació especial, redefinició de les funcions de determinats perfils professionals...).
- Reorganització dels serveis educatius.
- Regulació de les unitats d'escolarització compartida (UEC).
- Regulació de les aules obertes.
- Ordenació dels ensenyaments de règim especial.
- Impuls de l'ús de les tecnologies de la informació i de la comunicació (TIC) com a suport educatiu.

Programes d'innovació³

- Programa d'aprenentatge de llengües estrangeres.
- Programa de biblioteques escolars i de promoció de la lectura.
- Experimentació d'integració avançada de les TIC a l'aprenentatge.
- Programa de convivència i mediació.
- Programa de salut i escola (educació afectiva i sexual, salut mental i addiccions i educació nutricional).
- Programa per a la coeducació i la igualtat de gènere.
- Programa d'educació en comunicació audiovisual.
- Programa d'educació mediambiental.
- Programa d'educació per a la ciutadania.

2. Aquestes actuacions es presentaran públicament al llarg del curs 2004/2005, amb indicació dels continguts i pressupostos específics.

3. Elaborats per la Direcció General d'Ordenació i Innovació Educativa, amb indicació dels continguts i recursos específics, aquests programes són d'aplicació voluntària per part dels centres educatius.

Un dels objectius prioritaris de la política educativa dels propers anys és aconseguir, d'acord amb la comunitat educativa, una gestió autònoma, participativa i responsable dels centres educatius públics. L'autonomia dels centres no és, però, un objectiu en si mateix, sinó un mitjà per aconseguir millorar la qualitat i l'equitat del sistema educatiu. Per tant, mitjançant el desenvolupament de l'autonomia escolar es pretén millorar els centres per la implicació i el compromís de la comunitat escolar, i no per la competència entre ells. L'objectiu d'impulsar l'autonomia escolar no es planteja, per tant, en el marc d'un model d'escola competitiva. Ans al contrari, s'assumeix com a desitjable línia de canvi educatiu la implantació progressiva, a mitjà i llarg termini, d'un model d'escola comunitària, en el qual els centres educatius assumeixen un paper destacat com a centres de cohesió social.

La prioritització d'aquest objectiu és conseqüència del convenciment, avalat per la més recent investigació, que el centre educatiu, com a organització autònoma i responsable, és un factor molt important de millora educativa. Ara bé, l'aposta decidida cap al desenvolupament de l'autonomia escolar no pretén transferir als centres la responsabilitat en l'assoliment d'aquella millora. Ans al contrari, la millora educativa és una responsabilitat ineludible dels poders públics. La principal responsabilitat cal situar-la, doncs, en la política educativa i en el suport extern als centres escolars. Aquesta és la responsabilitat que se'n deriva de la lògica pròpia del servei públic educatiu, és a dir, l'atenció a la ciutadania i la transmissió i defensa dels valors de la convivència.

D'altra banda, el terme "autonomia" aplicat a la gestió i funcionament dels centres pot tenir molts significats i conseqüències pràctiques, algunes de caràcter divers i, fins i tot, contràries. Per això, cal concretar per què volem l'autonomia i fins a quin grau i en quines condicions la volem desenvolupar. Amb aquesta finalitat,

el Govern es proposa assolir, dins el Pacte Nacional per a l'Educació, un acord amb la comunitat educativa sobre la gestió i l'autonomia escolar, mitjançant el qual es pretén donar resposta a la demanda formulada per la Conferència Nacional d'Educació sobre la necessitat de decidir i definir entre totes les instàncies (estaments, centres educatius, Administració i entitats locals) quina autonomia es desitja i d'analitzar si en cadascuna d'aquestes parts existeix la capacitat i la voluntat de proporcionar-la i acceptar-la.

Situat en aquest context l'impuls de l'autonomia escolar, convé no oblidar que l'autonomia no pot ser decretada, ni una obligació per a totes les escoles i instituts, sinó una possibilitat oberta a aquells centres que vulguin oferir un millor servei públic educatiu. Això, però, reclama de l'Administració educativa un paper regulador i supervisor, per evitar que l'autonomia acabi incrementant les desigualtats entre els centres. En aquest sentit, una política educativa d'impuls de l'autonomia escolar ha d'estar integrada dins d'una política educativa més general informada pels principis d'igualtat d'oportunitats, equitat i cohesió social. Per això, el funcionament autònom dels centres educatius ha d'estar orientat per uns principis bàsics que garanteixin una bona educació per a tothom, sense discriminació de qualsevol tipus. Per aquest mateix motiu, l'Administració educativa té la responsabilitat d'evitar desigualtats entre els centres com a conseqüència de l'exercici d'aquesta autonomia, garantint que no es trenqui l'equilibri necessari entre autonomia i igualtat.

Altrament, cal tenir en compte que no partim de zero, ja que en el context de l'actual marc legal i reglamentari molts centres han posat en marxa projectes de millora educativa, aprofitant els actuals marges d'autonomia. Les conclusions de la Conferència Nacional d'Educació són, també, un excel·lent punt de partida, que orientaran en bona mesura l'acció del Departament d'Educació.

Finalment, cal assenyalar que una gestió autònoma, participativa i democràtica requereix aprofundir, també, en el desenvolupament d'una cultura de l'avaluació. En aquest sentit, són nombroses les propostes de la Conferència Nacional d'Educació en relació amb l'autonomia i descentralització de centres que apunten en aquesta direcció, en considerar la necessitat d'avaluar les diferents experiències i projectes que es puguin portar a terme. L'avaluació esdevé, així, una garantia per a la millora efectiva de l'educació.

Desenvolupament de la gestió autònoma, participativa, democràtica i responsable dels centres escolars de la Generalitat de Catalunya	04

Objectius específics

- Promoure un nou estil en la gestió educativa, orientada pels principis de proximitat, negociació, suport i supervisió.
- Desenvolupar i potenciar la gestió autònoma, participativa, democràtica i responsable dels centres educatius en els àmbits pedagògic, d'organització i funcionament i financer.
- Fomentar l'organització dels centres educatius públics fonamentada en un projecte de millora educativa, amb l'objectiu de millorar la qualitat i l'equitat.
- Impulsar i potenciar una nova professionalitat docent participativa i compromesa amb els projectes dels centres educatius.
- Incrementar progressivament les dotacions per al desenvolupament de l'autonomia dels centres educatius públics previstes en els pressupostos del Departament d'Educació dels propers exercicis.
- Desenvolupar un model de funció directiva participativa i professional en el marc d'uns centres educatius autònoms i participatius.
- Impulsar una nova professionalitat de la funció inspectora i potenciar un nou marc de supervisió en relació amb l'elaboració, execució i avaluació dels projectes educatius de centre.

Actuacions

- En el marc del Pacte Nacional per a l'Educació, assoliment d'un acord sobre l'autonomia escolar i els límits del seu exercici.
- Elaboració d'un nou decret regulador de l'organització i funcionament dels centres educatius que permeti als centres gestionar de manera autònoma el currículum, la seva organització i el seu finançament.
- Revisió del Decret sobre drets i deures de l'alumnat.
- Creació de l'Oficina de suport a l'autonomia dels centres.
- Revisió de l'organització i funcionament de la Inspecció Educativa.
- Elaboració d'un pla d'avaluació integrada del sistema educatiu, el professorat i els centres educatius.
- Elaborar un programa de suport a la participació de les famílies, amb especial atenció als centres escolars amb majors dèficits de participació per raons socials o econòmiques.
- Avaluació dels Plans estratègics de centre per decidir la seva consolidació, reorientació o substitució per altres recursos de suport a la innovació educativa i a l'autonomia escolar.
- Establiment d'un procés de negociació amb les organitzacions sindicals sobre els elements definidors d'una nova professionalitat docent participativa i compromesa amb les finalitats de l'educació i amb el funcionament participatiu dels centres docents.
- Realitzar l'estudi dels costos de funcionament dels centres educatius, per tal que, d'acord amb indicadors objectius, siguin suficients per garantir-ne la qualitat, vinculant el finançament tant a aquests criteris objectius com a la realització de projectes concrets d'innovació educativa i de millora de l'educació i la pràctica docent, amb especial atenció als centres ubicats en zones socialment i econòmicament desafavorides.

Una planificació de l'oferta educativa per a les necessitats actuals i futures del nostre país

05

La planificació de l'oferta educativa és un dels principals instruments que, més enllà dels seus aspectes tècnics, ha de permetre al Departament d'Educació concretar la realització dels grans objectius i finalitats del sistema educatiu català. En aquest sentit, la planificació esdevé una eina bàsica per assegurar la igualtat d'oportunitats i l'equitat del sistema educatiu.

Des del punt de vista de la planificació, el sistema educatiu haurà de donar resposta a noves necessitats educatives i als importants canvis demogràfics que experimenta la societat catalana. El fort creixement demogràfic produït els darrers anys, que té el seu origen en l'augment de les taxes de natalitat i en l'allau migratòria té ja una forta incidència en la planificació escolar i en el programa de noves construccions. Nogensmenys, les noves necessitats educatives i socials (avançament de l'aprenentatge de la llengua estrangera, el desdoblament de grups per a determinades activitats, l'ampliació de l'oferta de places de 0 a 3 anys, l'adequació dels centres a les noves necessitats del professorat i per utilitzar-los fora de l'horari lectiu, etc.) també requereixen ésser considerats en la planificació educativa.

La planificació ha de vetllar també per garantir l'equilibri territorial, l'equitat i la cohesió social. Es fa necessari, doncs, integrar dins de la planificació general l'oferta de llocs escolars gratuïts, ja sigui en centres públics com en centres privats concertats, de tal manera que atengui a una distribució adequada i equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques i faciliti la integració de la població procedent de la immigració.

Finalment, cal entendre la planificació com un instrument que ha de comptar necessàriament amb la participació i col·laboració de les administracions locals en tant que ens més proper i millor coneixedor del territori i de les seves necessitats.

Objectius específics

- Determinar, amb participació dels ajuntaments, els llocs escolars gratuïts per atendre adequadament les necessitats d'escolarització actuals i futures en condicions d'igualtat i de qualitat.
- Assolir l'equilibri entre les necessitats d'escolarització i l'oferta educativa sufragada amb fons públics a partir d'uns criteris predeterminats.
- Elaborar una programació de llocs escolars gratuïts que atengui a una distribució adequada i equilibrada de l'alumnat amb necessitats educatives específiques, facilitant la integració de la població escolar procedent de la immigració i vetllant perquè l'ensenyament públic constitueixi l'eix vertebrador de l'educació.

Actuacions

- Creació de l'Oficina de planificació de l'oferta educativa sufragada amb fons públics.
- Extensió i potenciació de les oficines municipals d'escolarització per tal de garantir l'efectivitat del principi d'igualtat i la llibertat d'elecció de centre en l'accés als centres educatius sostinguts amb fons públics.
- Planificació dels llocs escolars gratuïts per atendre les necessitats d'escolarització actuals i futures, incorporant-hi els ajuntaments amb la creació de comissions mixtes de planificació:
  - Definició de zones escolars (àmbits territorials dins dels quals es garanteix l'ensenyament no universitari fins a un nivell determinat) i elaboració de la corresponent previsió d'escolarització dins de cadascuna.
  - Elaboració del mapa escolar de l'educació infantil de 0 a 3 anys.
  - Elaboració del mapa escolar 3-16 de l'educació infantil i ensenyaments obligatoris.
  - Elaboració del mapa escolar de batxillerat i formació professional.
  - Elaboració del mapa escolar dels ensenyaments de règim especial.
- Elaboració de la normativa reguladora dels centres d'educació infantil de 0 a 3 anys.
- Elaboració d'un estudi sobre el cost de funcionament de les llars d'infants de titularitat pública.
- Revisió de la normativa reguladora dels serveis de transport i de menjador escolars, amb criteris més compensadors i redistributius dels recursos, de comú acord amb les administracions locals.
- Aprovació del Pla quadriennal de construccions escolars per al període 2004-2008.
- Elaboració d'un pla de manteniment i conservació dels centres educatius públics.

Com ja s'ha dit, el sistema educatiu català té plantejats tres grans reptes en aquest inici de segle: la cohesió social i la igualtat d'oportunitats; l'educació ètica i ciutadana de la població i la transmissió de cultura, de coneixements científics, d'eines de treball i de capacitats que permetin a les persones esdevenir autònomes mitjançant el treball.

Un repte com aquest requereix un compromís col·lectiu com més ampli millor, mitjançant la configuració d'una xarxa educativa de centres sostinguts amb fons públics de qualitat i compromesos amb la funció social de l'educació. És per això que tant els centres públics com els privats que voluntàriament accedeixin al règim de concert educatiu han de cooperar conjuntament per assolir els objectius globals del nostre sistema educatiu.

És just reconèixer que l'existència d'una extensa xarxa de centres privats concertats ha permès, juntament amb els centres de titularitat pública, garantir l'efectivitat del dret a l'educació de tota la nostra població escolar. El compromís social i educatiu de la majoria d'aquests centres està fora de dubte. Tanmateix, després de vint anys d'aplicació dels concerts educatius i atesa la nova realitat social i educativa, es considera arribat el moment de renovar i eixamplar aquest compromís amb la funció social de l'ensenyament.

D'acord amb l'esperit i la lletra de la regulació legal i reglamentària dels concerts educatius, en els primers anys d'aplicació del règim de concerts l'Administració educativa catalana va concertar centres privats ubicats en zones en què no hi havia llocs escolars públics i, en conseqüència, hi havia necessitats d'escolarització que havien de ser ateses. Amb el temps, però, es va anar consolidant una política de concertació desvinculada de la funció social que la normativa legal i reglamentària vigent exigien a tots els centres privats que, voluntàriament, accedien al règim de concert. D'aquesta manera, s'ha produït l'extensió, gairebé

generalitzada, dels concerts educatius a tots els centres privats que ho han sol·licitat, amb independència de la satisfacció de necessitats d'escolarització. L'allunyament dels principis d'igualtat que originàriament van orientar el sistema de concerts educatius ha estat cada cop més gran. Els efectes d'aquesta política són ben coneguts per tothom: polarització i desigualtat social en els centres educatius de determinades zones del nostre territori.

El manteniment d'aquesta política de concertació educativa, en un context com l'actual caracteritzat per la incorporació al nostre sistema educatiu d'importants contingents d'alumnat estranger, sovint en condicions socials i econòmiques desfavorides, comporta un perill real i proper de fractura social en la institució escolar, que en alguns casos s'ha convertit en una trista realitat. Es fa necessari aplicar una política de concertació educativa que vinculi els concerts educatius amb les necessitats d'escolarització i que sigui molt respectuosa respecte del compliment dels drets i deures inherents als concerts en relació amb l'admissió de l'alumnat, de tal manera que el finançament públic de l'ensenyament privat garanteixi la funció social de l'educació i doni satisfacció a les necessitats d'escolarització.

El règim de concert ha d'oferir als centres privats que així ho desitgin la possibilitat de participar en la consecució del triple objectiu al qual abans fèiem referència. D'aquesta manera, la política de concertació educativa es basarà en la llibertat per cooperar en la satisfacció de les necessitats socials que es pretén atendre a través del sistema educatiu. Una cooperació entesa com expressió del compromís de tots els centres sostinguts amb fons públics amb els reptes socials i educatius que tenim plantejats, compartint els recursos públics per fer front amb èxit a aquests reptes. Al capdavant, cooperar significa treballar conjuntament des de la pluralitat de centres per assolir la igualtat, l'equitat i la cohesió social a través de l'educació.

És per això que l'Acord per a un Govern catalanista i d'esquerres situa l'objectiu d'assolir una xarxa escolar integrada per tots els centres que, compartint un mateix compromís social i educatiu, són finançats amb fons públics i participen d'una voluntat comuna de servei públic. Una xarxa de centres sostinguts amb fons públics, ben dotats i de qualitat, tots ells sotmesos a unes mateixes normes de prestació pública del servei i compromesos a afrontar els reptes socials i educatius que avui es plantegen a la societat catalana.

Així, l'objectiu de la política de concertació educativa no és reduir l'ensenyament concertat, sinó garantir l'eficiència i l'equitat dels recursos públics invertits en el finançament de l'educació, retornant a l'originària vinculació entre el concert educatiu i la satisfacció de les necessitats d'escolarització, especialment les de la població escolar en situació social i econòmica desfavorida. Un requisit refermat per la legislació vigent, que destaca les necessitats d'escolarització com l'element determinant per accedir al règim de concertació educativa. Requisit que, d'altra banda, constitueix un elemental criteri de racionalitat en la gestió dels recursos educatius, sempre limitats per les disponibilitats pressupostàries.

L'atenció prioritària a satisfer les necessitats d'escolarització no significa, però, la negació de l'interès legítim de les famílies a elegir centre educatiu. Ans al contrari, es reconeix, com no pot ser d'altra manera, que la demanda social manifestada a través de les eleccions individuals influeix en les necessitats d'escolarització. De la mateixa manera, cal reconèixer que la planificació educativa –que constitucionalment correspon als poders públics– ha de regular el seu exercici. Finalment, cal assenyalar que l'interès de les famílies a elegir centre educatiu no pot prevaler per sobre de qualsevol altre dret. En aquest sentit, el Tribunal Suprem ha situat amb claredat els límits d'aquest interès particular:

“El dret a rebre un ensenyament bàsic gratuït no inclou que es presti en centres determinats i no existeix cap inconvenient perquè les places, per atendre aquell dret, es dotin mitjançant criteris legals en els quals l'interès públic doni satisfacció a les necessitats d'escolarització, les quals tenen prioritat sobre el particular de rebre l'educació amb càrrec a fons públics en un centre concret” (Sentència de 18 de setembre de 2001).

La trajectòria de la majoria dels centres privats concertats d'ençà de l'establiment del sistema de concertació educativa ens dona motius més que suficients per confiar plenament que la majoria de l'ensenyament concertat assumirà amb escreix el compromís que ara se li reclama, de contribuir a l'assoliment dels objectius públics i socials des de la seva posició d'ensenyament privat, sense renunciar a les seves orientacions, les quals són una manifestació valuosa del pluralisme social que cal conservar. En aquest sentit, el Departament d'Educació es proposa assolir un acord per la igualtat d'oportunitats i la llibertat d'ensenyament en el servei públic d'educació.

Una xarxa educativa sostinguda amb fons públics de qualitat i compromesa socialment i educativament

06

Objectius específics

- Consolidar una xarxa escolar d'utilitat pública integrada pels centres educatius públics i pels centres privats que, segons les necessitats d'escolarització de la zona respectiva, desitgin cooperar en la consecució dels reptes socials i educatius que tenim plantejats en la Catalunya del segle XXI i accedeixin, en les condicions establertes, al règim de concerts educatius.
- Garantir el dret de tothom, sense discriminacions de cap tipus, a una bona educació mitjançant un lloc escolar de qualitat en centres sostinguts amb fons públics.
- Garantir a tothom l'exercici del dret a l'educació en condicions de gratuïtat i d'igualtat en tots els centres sostinguts amb fons públics; igualtat que es pretén en l'accés, les condicions d'escolarització i els objectius i resultats intel·lectuals i acadèmics.
- Millorar les condicions laborals del professorat.
- Garantir el dret de les famílies, el professorat i l'alumnat a la participació en el control i en la gestió dels centres integrats en la xarxa escolar sostinguda amb fons públics.

Actuacions

- En el marc del Pacte Nacional per a l'Educació, assoliment d'un acord amb les principals organitzacions del sector educatiu privat concertat sobre la contribució dels centres concertats a la consecució dels principis generals i dels objectius globals del sistema educatiu català i, en especial, a la cohesió social, la igualtat d'oportunitats i l'educació gratuïta i de qualitat per a tothom, en un context d'increment progressiu d'arribada de nous ciutadans i ciutadanes.
- Elaboració d'una nova normativa sobre activitats extraescolars i complementàries per tal de separar nítidament les activitats corresponents a l'ensenyament obligatori, que s'han d'impartir en condicions d'igualtat i en règim de gratuïtat en tots els centres sostinguts amb fons públics, i les de caràcter complementari i voluntari.
- Establiment d'un procediment d'integració voluntària a la xarxa de titularitat de la Generalitat de Catalunya dels centres privats concertats que ho sol·licitin i reuneixin les condicions que es determinin, amb preferència als centres educatius constituïts en règim de cooperativa escolar.
- Elaboració d'un estudi sobre el cost de funcionament dels centres docents que garanteixi la gratuïtat de l'ensenyament obligatori en tots els centres sostinguts amb fons públics. La realització d'aquest estudi s'encarregarà a una entitat independent de reconegut prestigi.
- Establiment d'un acord amb les patronals i els sindicats dels centres concertats en relació amb les plantilles dels centres, les condicions laborals i retributives i sobre els centres en crisi.
- Revisió de la política de concertació educativa i elaboració d'una nova normativa reguladora dels concerts educatius per tal d'establir uns criteris objectius i transparents que donin prioritat a la satisfacció de les necessitats d'escolarització en la respectiva zona escolar, la garantia de la gratuïtat de l'ensenyament i el compliment de la funció social dels ensenyaments sostinguts amb fons públics.

El professorat és un element clau del sistema educatiu. Una afirmació respecte de la qual hi ha una coincidència general, com també a reconèixer que allò que se li demana ha canviat, que s'han incorporat noves funcions a les que tradicionalment tenia atribuïdes. No obstant això, les condicions i els criteris que regeixen la feina del professorat no han canviat, no s'ha trobat el punt d'equilibri entre el nou perfil de professional docent que requereix el sistema i l'estructura que determina la funció pública docent.

Es fa necessari un nou perfil professional del professorat. Un perfil adequat a les noves necessitats educatives derivades d'una societat sotmesa a continus canvis socials, econòmics i culturals. Cal un professorat que, en el marc de la nova societat del coneixement i de la comunicació, actuï com a mediador entre una cultura canviant i un alumnat que s'hi enfronta des d'interessos diferents.

Segons J. Delors, l'educació ha d'estructurar-se al voltant de quatre aprenentatges fonamentals: aprendre a conèixer, aprendre a fer, aprendre a viure junts i aprendre a ser. Segons això, el paper del professorat pren una nova dimensió i adquireix "responsabilitats concretes en el desenvolupament afectiu, la convivència i l'educació moral de l'alumnat".⁵

En aquesta mateixa línia de reflexió sobre la professionalitat docent, la Conferència Nacional d'Educació aportà un seguit de propostes que constitueixen un bon punt de partida per definir un nou perfil professional.

Des d'un punt de vista estratègic, cal prendre en consideració que un percentatge significatiu del professorat es troba en les etapes finals de la seva carrera professional. Avui una part considerable del professorat se situa en una franja d'edat compresa entre els 45 i 50 anys. Així, doncs, al llarg dels propers anys hi haurà una forta renovació generacional de professores i professors,

la qual cosa pot ajudar a canviar progressivament el perfil professional, adequar la plantilla a les noves necessitats educatives i, a la vegada, aprofitar l'experiència de les generacions de professorat amb una llarga vida professional.

Així mateix, en els darrers anys s'està produint una creixent incorporació de dones a la professió docent, de manera molt especial a l'ensenyament secundari. Paral·lelament, a l'educació infantil i primària disminueix molt significativament la incorporació de mestres homes. Sembla, doncs, recomanable promoure un accés més equilibrat a la formació universitària per tal d'aconseguir, des d'aquest punt de vista, un major equilibri de les plantilles de professorat, tant a l'educació infantil i primària com a l'ensenyament secundari.

L'espai europeu d'ensenyament superior (EEES) –previst per al 2010– haurà definit els nous estudis i titulacions universitaris. Ens trobem davant una gran oportunitat amb vista a superar les actuals diferències tant pel que fa a les titulacions com a la formació i capacitació professional entre el professorat d'educació infantil i primària (diplomatura) i el professorat de secundària (licenciatura). Així mateix, aquest nou marc universitari ens ofereix la possibilitat de canviar els actuals estereotips socials que veuen la docència com una feina exclusivament femenina.

Altrament, en el marc de la reforma de l'Estatut, és important no desatendre la qüestió de l'ordenació de la funció pública catalana i, dins d'aquesta, la funció pública docent per tal d'adequar els perfils professionals del professorat a la nostra realitat social i cultural. A l'últim, en el debat sobre la futura Llei de l'educació de l'Estat, el Departament d'Educació promourà i proposarà una articulació oberta de les lleis educatives estatals que remeti al seu desenvolupament i concreció posterior per les cambres legislatives autonòmiques, la qual cosa atorgaria al Parlament de Catalunya molta més capacitat legislativa en relació amb

l'educació i amb el funcionariat docent transferit, posant èmfasi a aconseguir una normativa de l'estat respectuosa amb les competències que en matèria educativa fixi el nou Estatut d'Autonomia.

Històricament, el professorat de Catalunya ha destacat per la seva implicació en el fet educatiu i en l'esforç per innovar metodologies i continguts amb una finalitat de millora constant de l'acció educativa dels centres. Els indubtables avenços aconseguits pel nostre sistema educatiu haurien estat impossibles sense la valuosa contribució i dedicació del professorat. No obstant això, en els darrers anys s'ha volgut entendre la promoció professional com l'abandó de la docència directa, produint-se així una situació paradoxal: els bons professionals i les bones pràctiques educatives no donaven lloc a unes millors condicions per a la docència, sinó a l'abandó d'aquesta. El Departament d'Educació es proposa, doncs, potenciar i destacar la importància de la funció docent, valorar l'esforç i la dedicació del professorat a través d'una millora de les condicions del treball docent.

El Departament d'Educació es proposa establir una nova regulació de la professió docent que incideixi en els aspectes següents:

- La formació inicial del professorat, que s'ha mantingut gairebé immutable des de la Llei general d'educació del 1970.
- L'accés a la funció pública docent, amb especial atenció al període de pràctiques com a element que permet valorar millor la idoneïtat per a la funció docent.
- L'establiment de mecanismes de desenvolupament professional que valorin especialment les bones pràctiques, la dedicació i l'esforç del professorat.

La millora qualitativa de les condicions de treball del professorat, tot incorporant una cultura de l'avaluació i una ètica professional respectada i exigida per tothom.

4. Punt 8 de l'Acord de Govern: "Millorar la retribució del professorat, primant la seva formació permanent, a fi de permetre incorporar millores en els projectes educatius dels centres i en la pràctica educativa, així com la promoció professional del professorat".

5. A. Marchesi i E.M. Pérez: La situación profesional de los docentes (febrer 2004). Centro de Innovación Educativa (CIE-FUHEM). Instituto de Evaluación y Asesoramiento Educativo (IDEA).

Un professorat laboralment reconegut,
professionalment qualificat
i socialment compromès

07

Objectius específics

- Millorar la formació inicial del professorat de les diverses etapes educatives en col·laboració amb les universitats catalanes i el Departament d'Universitats, Recerca i Societat de la Informació.
- Millorar el sistema d'accés a la funció pública docent catalana.
- Impulsar la formació permanent del professorat com un instrument de millora efectiva del treball al centre i a l'aula.
- Millorar les condicions laborals i de desenvolupament professional lligat amb les responsabilitats adquirides, el compromís amb el projecte de centre i l'avaluació positiva de la tasca docent i promoure el reconeixement social del professorat.
- Impulsar i potenciar una nova professionalitat docent participativa i compromesa amb els objectius dels centres i amb les finalitats de l'educació, potenciant una cultura de treball cooperatiu.
- Desenvolupar mecanismes d'avaluació del treball del professorat en relació amb els projectes de centre i de millora i innovació educativa.

Actuacions

- En el marc del Pacte Nacional per a l'Educació, assoliment d'un acord amb les organitzacions representatives sobre un nou model de professorat.
- Creació d'una comissió de treball que, en el marc de l'Espai Europeu d'Ensenyament Superior (EEES), elabori una proposta de nou model de formació inicial del professorat, amb inclusió dins del seu currículum obligatori del coneixement d'una llengua estrangera, de l'ús de les TIC en relació amb els processos d'ensenyament i aprenentatge i d'uns períodes de pràctiques en els centres docents.
- Elaboració d'un pla experimental de millora del Curs de Qualificació Pedagògica que doni especial rellevància a les pràctiques i al seguiment tutorial d'aquestes en els centres educatius.
- Regulació de la participació del professorat i dels centres docents en la formació inicial dels futurs professionals de l'educació, vinculada al seu desenvolupament professional.
- Creació d'una comissió d'estudi sobre el sistema d'accés a la funció pública docent.
- Elaboració d'un nou sistema de desenvolupament professional del professorat.
- En el marc de la nova regulació educativa de l'Estat, elaboració d'una llei catalana de la funció pública docent.
- Aprovació d'un nou Pla de Formació del Professorat.
- Establiment d'un protocol de negociació amb les organitzacions sindicals amb la finalitat d'abordar una millora general del sistema educatiu públic i les condicions laborals del professorat, amb especial atenció al seu desenvolupament i promoció professional.
- Promoure el debat respecte d'una deontologia professional específica del professorat.

En el decurs del proper decenni, Catalunya té el repte de bastir un sistema de formació professional (FP) ampli, diversificat, articulat i de qualitat, amb un encaix clar en els sistemes de formació professional de la Unió Europea, capaç de respondre a les necessitats d'una economia competitiva, dinàmica i basada en la societat del coneixement, i un sistema de formació de persones adultes (FPA) que respongui a les necessitats d'una societat multicultural.

Per tal d'assolir aquest repte a llarg termini, cal que les estratègies d'impuls de la cohesió social i la competitivitat de l'economia catalana prevegin, de forma decidida, l'enfortiment de l'FP i de la formació al llarg de la vida. No es tracta, només, de recuperar el temps perdut amb relació a d'altres economies avançades de la Unió Europea, sinó, sobretot, de concebre l'FP com un instrument clau per al desenvolupament sostenible, la millora quantitativa i qualitativa de l'ocupació i la cohesió social del país i el seu creixement econòmic. Complementàriament, l'FPA ha d'esdevenir una eina clau per a la construcció de la ciutadania, la millora de l'ocupabilitat de les persones i l'enriquiment cultural nacional.

L'assoliment d'aquests objectius fa necessari un esforç conjunt de les institucions i agents implicats en l'FP i l'FPA que permeti que, en un horitzó a deu anys, Catalunya tingui un sistema d'FP clarament orientat a la promoció professional i acadèmica, hagi consolidat una xarxa de relacions institucionals a nivell sectorial i territorial que possibiliti una resposta formativa àgil i flexible a un entorn socioeconòmic canviant, hagi integrat els diversos subsistemes d'FP, tot interrelacionant les qualificacions amb la formació, l'oferta amb la demanda i les necessitats, compti amb un sistema d'informació i orientació professional que contribueixi a resoldre tant les necessitats de qualificació com les expectatives personals i disposi d'un sistema d'FP i d'FPA que contribueixi a la construcció d'un espai europeu de formació al llarg de la vida.

El Departament d'Educació té com a propòsit essencial durant l'actual mandat crear les condicions que permetin a tots els catalans l'accés a una formació professional de qualitat en el nivell, modalitat, moment i lloc en què ho necessitin i que, a la vegada, respongui a les necessitats de millora de la competitivitat de l'economia catalana. Així mateix, es proposa integrar, a tots els efectes, l'FPA en el sistema de formació al llarg de la vida, amb la missió d'assegurar que tots els ciutadans i ciutadanes puguin adquirir, en qualsevol moment, les competències clau corresponents a l'educació secundària obligatòria i possibilitar, així, l'accés al sistema educatiu, especialment pel que fa a la formació professional específica. Per tant, la formació bàsica de les persones adultes a d'assegurar a tothom el coneixement del català com a llengua instrumental, un nivell bàsic d'usuari de les tecnologies de la informació i la comunicació, preparar per a l'ensenyament secundari postobligatori i l'accés a la universitat (per a majors de 25 anys), i assegurar una base de coneixements per estudiar idiomes o determinats nivells de català. I, en qualsevol cas, ha d'augmentar les possibilitats d'ocupació de les persones i contribuir a la cohesió de la societat catalana i a la competitivitat de la seva economia.

La formació professional
i la formació de persones adultes

Objectius específics
en l'àmbit de la
formació professional

Actuacions en l'àmbit de la
formació professional

Objectius específics en l'àmbit de
la formació de persones adultes

Actuacions en l'àmbit de la
formació de persones adultes

Objectius específics

- Interrelacionar l'FP de Catalunya amb els diversos agents de l'entorn local, comarcal, nacional, estatal, europeu i internacional.
- Facilitar l'accés de tothom al sistema d'FP, tot implantant un sistema obert, flexible i integrat de formació al llarg de la vida.
- Millorar la qualitat de l'FP, establint un model d'innovació i millora contínua en els centres públics que n'incrementi l'eficiència i autonomia de gestió.
- Desenvolupar el Pla General de Formació Professional.
- Crear centres públics de formació professional integrats i impulsar programes sectorials de referència a Catalunya.
- Incrementar i mantenir una oferta estable de cicles formatius.
- Crear una oferta de qualitat i suficient de programes d'iniciació professional (PIP).
- Desenvolupar i actualitzar el Catàleg General de les Qualificacions i la Formació Professional.
- Revisar el mapa de la formació professional.
- Establir mecanismes de pas entre els cicles de grau mitjà i els de grau superior.
- Optimar i millorar els plans de formació del professorat.

Actuacions

- Establiment de convenis de col·laboració amb empreses i organitzacions empresarials per a la impartició de cicles formatius.
- Aprofundiment de les relacions de cooperació amb altres departaments de la Generalitat de Catalunya a fi d'articular les actuacions en matèria d'FP.
- Creació i desplegament d'una xarxa de centres integrals que afavoreixin les sinèrgies entre les diferents modalitats de l'FP.
- Desenvolupament i actualització del Catàleg General de les Qualificacions i la Formació Professional que integri els diversos subsistemes.
- Impuls d'un creixement significatiu del nombre de persones que cursen estudis d'FP inicial, per tal d'augmentar els tècnics i tècnics superiors a disposició de les empreses.
- Revisió del mapa de l'oferta d'FP inicial.
- Disseny i validació dels procediments per a l'obtenció de certificacions i titulacions a partir de l'acreditació de les competències professionals adquirides mitjançant l'experiència laboral.
- Organització de l'FP inicial de manera permeable entre tots els nivells i modalitats, establint formes més directes d'enllaç entre el grau mitjà i el grau superior i entre aquest i els estudis universitaris.
- Potenciació de la formació no presencial i de la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Organització d'una oferta de formació professionalitzadora per als joves i persones adultes sense graduació, tot impulsant una major interrelació amb l'FP inicial i més presència en les estratègies de cohesió social i d'impuls de la competitivitat de les empreses.
- Desenvolupament d'un sistema d'informació i orientació professional amb relació a la qualificació, la formació i l'acreditació de competències.
- Innovació i millora contínua del currículum dels cicles formatius.
- Millora de la qualitat formativa de la formació pràctica en empreses.
- Suport i estímul a les estades de formació pràctica en empreses d'altres països d'estudiants i professors.
- Dotació als centres dels recursos (edificacions, tecnologies, mitjans didàctics i professorat) per a l'aplicació del Pla General de Formació Professional de Catalunya.
- Aportació de recursos i incentius a la cooperació entre centres per a la millora contínua de les accions de cada família professional a Catalunya.
- Suport a la gestió autònoma i eficient dels centres d'FP, tot atenent l'especificitat de la seva oferta formativa i de la seva activitat i afavorint la implantació de sistemes de qualitat i millora contínua.
- Optimació i millora dels plans de formació del professorat d'FP.

Objectius específics

- Interrelacionar l'FPA amb els diversos agents de l'entorn local, comarcal, nacional, europeu i internacional.
- Facilitar l'accés de tothom al sistema de formació permanent de les persones adultes.
- Millorar la qualitat de l'educació permanent i la formació de les persones adultes.
- Establir, d'acord amb les administracions locals, una xarxa de centres públics que cobreixin la demanda existent.
- Elaborar un mapa de la formació de persones adultes d'acord amb les necessitats i un correcte equilibri territorial.
- Incorporar plenament la formació de persones adultes al conjunt del sistema educatiu, mitjançant la Llei catalana d'educació.
- Adequar els recursos i les plantilles a les necessitats i els objectius de la formació de persones adultes.
- Millorar les infraestructures i els equipaments dels centres de formació de persones adultes.

Actuacions

- Aprofundiment de les relacions de cooperació amb altres departaments de la Generalitat per tal d'articular les actuacions en matèria d'FPA (Comissió interdepartamental, Renda Activa d'Inserció, plans d'acollida a la població nouvinguda, plans de normalització lingüística...).
- Reactivació dels organismes consultius i de participació, especialment el Consell Assessor d'FPA. Representació de l'FPA en el Consell Escolar de Catalunya.
- Establiment d'acords amb les entitats locals i comarcals que permeti el desenvolupament a nivell de municipis i comarques de plans integrals d'FPA.
- Participació de centres i responsables de l'FPA en programes de cooperació internacional, projectes europeus i xarxes europees.
- Suport a entitats sense ànim de lucre que desenvolupin accions formatives que reforcin l'oferta de la xarxa de centres públics i que s'ajustin als objectius i destinataris prioritaris de l'FPA.
- Impuls d'un debat sobre l'FPA que culmini amb propostes per a la futura Llei d'educació catalana.
- Desenvolupament de la formació a distància i l'autoformació mitjançant la utilització de les tecnologies de la informació i la comunicació.
- Pla de difusió de l'FPA adreçat a atreure els diferents col·lectius de persones adultes a l'oferta dels centres.
- Traspàs del Departament de Justícia al Departament d'Educació dels centres d'FPA vinculats a centres penitenciaris.
- Consolidació de l'oferta formativa actual per a estabilitzar l'activitat dels centres i la seva capacitat per a adaptar-se a les necessitats formatives de les persones del seu entorn social.
- Impuls d'una millor articulació de l'FPA amb el sistema educatiu i amb les diverses vessants de la formació permanent: desplegament del currículum de l'ensenyament secundari adaptat a persones adultes i procediments clars d'acreditació d'estudis específics que es facin en els centres).
- Potenciació de l'ensenyament de l'anglès en els centres d'FPA.
- Adequació de les plantilles docents i de personal administratiu a les necessitats de l'FPA. Encaix de la participació del professorat en els òrgans del Departament d'Educació.
- Consolidació de l'organització específica dels centres d'FPA i suport a la seva gestió autònoma i eficient.
- Pla de millores per tal d'aconseguir que els centres i aules tinguin edificis adequats.
- Transformació d'aules d'FPA en centres
- Millora de l'equipament informàtic dels centres i aules.
- Confecció d'un estudi de necessitats i prospectiva d'FPA i desenvolupament de les normes que adequin el sistema a les necessitats canviants.
- Elaboració d'un mapa de l'FPA, amb èmfasi especial en l'atenció a la demanda en comarques de Catalunya actualment desateses.
- Coordinació amb l'Institut Català de les Qualificacions Professionals per a la participació en els processos d'acreditació de competències i d'orientació.

Una política educativa de proximitat a la ciutadania i de serveis a l'alumnat i a les famílies.

09

El context social de la Catalunya del segle XXI es caracteritza per una creixent diversitat de realitats socials, culturals i econòmiques dels nostres barris i municipis.

Per altra part, l'educació entesa en el seu sentit més ampli i universal, ha de ser un element estratègic i prioritari de tota la societat i singularment de totes les administracions amb l'objectiu d'assolir una societat més justa, cohesionada i integradora. Una societat del benestar moderna, culta i cívica en un món cada vegada més globalitzat i interdependent.

Aquesta diversitat i els canvis socials que s'estan produint en les esferes culturals, familiars i laborals, són la conseqüència de l'emergència de noves necessitats socioeducatives que les administracions han d'abordar des de la proximitat i la participació de tots els sectors implicats. I és en aquest context, on els ajuntaments, en tant que Administració més propera a la ciutadania i primera coneixedora de la realitat del seu territori, han de poder liderar, coordinar i gestionar els recursos i els programes adequats per donar resposta a les necessitats dels seus ciutadans.

Així mateix, en la mesura que l'educació va molt més enllà del marc estrictament formal i curricular, els centres educatius públics i les seves instal·lacions han d'estar oberts al servei de la comunitat per poder oferir activitats complementàries i extra-escolars a l'alumnat i a les famílies que ho necessitin.

La coresponsabilitat i la cogestió dels ajuntaments amb el Departament d'Educació, dins el marc d'una progressiva descentralització de l'Administració educativa i l'assumpció de majors quotes d'autonomia dels centres docents, constitueix una línia estratègica de millora qualitativa dels serveis educatius, tant pel que fa a les dinàmiques locals de participació com a la millora de la gestió i la planificació de l'oferta escolar, l'eficiència dels recursos i l'eficàcia de la funció educativa.

L'assumpció d'aquestes competències ha d'anar acompanyada de normativa del Departament d'Educació que fixi els elements bàsics i, quan sigui el cas, del finançament suficient per poder-les exercir.

Les Oficines Municipals d'Escolarització (OME), creades als efectes del procés d'admissió d'alumnat, podrien ser un instrument àgil i operatiu com a organisme de cogestió i de planificació. Aquest, juntament amb el redimensionament dels actuals consells escolars municipals i territorials, com a òrgans d'orientació i de participació de la comunitat educativa, podrien constituir l'embrió estructural bàsic de coresponsabilització educativa a escala local.

Al mateix temps, caldrà avançar en l'establiment de divisions escolars (zona o districte escolar) que permetin la cooperació en tots els aspectes que apareguin en la relació escola-territori. En aquest marc s'hi ha d'incorporar tots els mecanismes de suport a l'escola.

Objectius específics

- Desenvolupar un model de cooperació i cogestió en matèria educativa entre el Departament d'Educació i els ajuntaments.
- Incorporar efectivament els ajuntaments a la programació i la planificació escolar del territori.
- Iniciar el procés de transferència de competències dels ensenyaments no obligatoris (0-3) i de règim especial (ensenyaments artístics, arts plàstiques i disseny, de música i formació de persones adultes).
- Promoure programes socioeducatius conjunts.
- Planificar i coordinar des dels municipis els serveis a l'alumnat i a les famílies, en l'horari no lectiu.

Actuacions

- Establiment d'acords de cooperació mitjançant convenis amb els ajuntaments.
- Establiment de marcs estables de cooperació amb els ajuntaments.
- Constitució de comissions mixtes de planificació en determinats municipis, amb caràcter experimental.
- Avançar en la cessió als ajuntaments que ho sol·licitin la construcció i el manteniment dels centres educatius, amb el traspàs dels recursos corresponents.
- Revisió de la situació actual de les competències sobre el transport i el menjador escolars.
- Desenvolupament de programes conjunts d'activitats extraescolars.
- Promoció i desenvolupament de programes socioeducatius conjunts.
- Transferència als ajuntaments de les llars d'infants titularitat del Departament d'Educació.
- Acordar les condicions i termini per transferir als ajuntaments determinades competències educatives en l'etapa educativa 0-3, en els ensenyaments artístics, d'arts plàstiques i disseny, de música i en la formació de persones adultes.